MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR.
JOSEPH A. APAP BOLOGNA

Seduta tal-5 ta' Novembru, 2008

Avviz Numru. 692/2004

Richard Cachia Caruana (ID 139255M)

Vs

Dr Angelo Farrugia (ID 62256)

Il-Qorti,

Rat l-avviz in esami li bih l-attur talab sabiex il-konvenut jghid il-ghaliex ma ghandux jkun ikkundannat:

(1) prevja d-dikjarazzjoni illi l-artikolu "Stand up for your RIGHTS, you Maltese Citizens", u principalment il-partijiet indikati f'Dok A, ippubblikat f'pagna 7 tan-'Newsletter mill-Hbieb ta' l-Avukat Anglu Farrugia, f'Ottubru 2004, ta' liema artikolu l-konvenut l-awtur, huwa libelluz, joffendi l-unur u l-fama ta' l-attur u jesponih ghad-disprezz tal-pubbliku;

(2) ihallas lill-attur dik is-somma li ma teccedix Lm5000 u li tigi stabbilita minn din il-Qorti a tenur tal-Art. 28 tal-Kap. 248 tal-Ligijiet ta' Malta.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dokument markat "A" a fol 2 tal-atti.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut (fol 15 ibid) u li biha eccepixxa bir-rispett:

1. Illi fl-ewwel lok l-istorja mertu tal-kawza odjerna ma' hijiex malafamanti, jew libelluza u lanqas ma' tesponi lill-attur ghad-disprezz tal-pubbliku jew b'xi mod toffendi l-unur u l-fama tieghu. Illi di piu dan jinghad ghaliex l-istorja partikolari fil-fatt ma' hija storja xejn u tikkonsistu f'sett ta' mistoqsijiet interposti lill-attur.
2. Illi fit-tieni lok u minghajr pregudizzju l-eccipjenti jissottometti l-verita tal-fatti u se mai dak li inghad jikkostitwixxi a "fair comment" kif ser jigi pruvat.
3. Salv eccezzonijiet ulterjuri.

Rat l-atti kollha tal-kawza b'mod specjali dak verbalizzat a fol 20 ibid dwar it-tieni eccezzjoni sottomessa mill-konvenut.

Rat l-atti tal-kawza.

Semghet it-trattazzjoni u rat is-sentenza esebita mill-konvenut (fol 45 et seq ibid) u n-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur (fol 52 et seq ibid).

<u>Ikkunsidrat</u>

Illi, waqt it-<u>trattazzjoni orali</u>, l-abili difensur tal-konvenut issolleva ghall-ewwel darba punt li ma giex sollevat minnu fin-nota tal-eccezzjonijiet sottomessa minnu cjoe <u>n-nuqqas ta' pubblicita</u> tan-'<u>Newsletter'</u> imsemmija fl-avviz b'mod specjali tal-artikolu li minnu qed jilmenta l-attur. Dwar l-istess punt, l-attur issottometta illi din il-Qorti ma tistax tikkunsidrah minhabba dak specifikat fl-artikolu 728 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Dan premess, il-Qorti

thoss, pero', li dan ghandu xorta wahda jigi konsiderat minhabba li l-element ta' pubblicita hu wiehed mill-punti kardinali li jifforma wiehed mis-sisien ta' azzjoni ta' malafama.

Illi dwar l-element ta' <u>publicita</u>, l-artikolu 28, abbinat mal-artikolu 3 tal-Kapitolu 248 tal-Ligijiet ta' Malta, jghid illi, f'kazijiet bhal dawk in esami li jinvolvi <u>libell difamatorju</u> bil-mezzi indikati fl-artikolu 3 imsemmi, dan jsir bil-mezzi ta' pubblikazzjoni jew distribuzzjoni ta' materja stampata jew permezz ta' xandira. Dan jimplika illi ghandu jissusisti l-element ta' pubblicita fis-sens illi l-istess materja stampata trid tigi reza disponibbli ghal pubbliku in generali jew sezzjoni partikolari ta' dan. Fil-kaz in desamina trattasi ta' 'newsletter' li tinsab esebita a fol 2 tal-atti u li hemm referenza ghaliha bhala formanti parti mill-ewwel (1) volum ("Vol 1") u bhala l-'<u>Harga</u> nu (numru) 2' tal-'Harifa 2004', maghmula mill-hbieb ta' l-Avukat Anglu Farrugia. Dwar it-titolu tal-artikolu in esami, dan hu intestat "stand up to your rights, you Maltese Citizens" segwit minn isem il-konvenut.

Illi, sakemm gew prodotti l-provi kollha u kienet qed issir it-trattazzjoni dan il-punt, ma kienx gie imqajjem jew b'xi mod sollevat mill-konvenut, kif di gja nghad. Ghalhekk il-Qorti trid, bil-fors, tikkonkludi illi sa dan l-istadju tal-proceduri, il-konvenut ma kienx qed jikkontesta illi, effettivament, in-"newsletter" in esami kienet giet pubblikata u distribwita u reza disponibbli lill-pubbliku. Anzi kien gie accettat mill-konvenut, b'mod tacitu izda evidenti, illi tali pubblikazzjoni kienet saret.

Illi ghalhekk dan il-punt, kif sollevat, ma jistax jigi konsiderat fid-dawl u fl-isfond ta'dak premess.

<u>Ikkunsidrat</u>

Illi kif jidher mix-xhieda tal-<u>attur</u> (fol 21 et seq ibid u fol 31 et seq ibid) hu qed joggezzjona ghal dak enumerat 1), 3), 7) u 13) fl-istess 'newsletter', kif ukoll ghal dak 'Highlighted' u markat b'inka roza, (ara fol 2 tal-atti) u dwar dak allegat fil-konfront tieghu l-attur jsostni illi hu:-

a) qatt ma kiser xi regolament finanzjarju;
b) qatt ma xtara xi proprjeta gewwa Brussel izda kien il-Gvern Malti li ghamel dan. Dwar dan l-attur kompla jghid illi hu, bl-ebda mod, ma kien ghazel li jintefqu Lm9,000,000 f'din il-belt barranija sabiex u jifforma "Business Trade Centre" jew ghar-ragunijiet personali;
c) qatt ma kellu x'jaqsam mal-ex Senatur Bush.

Illi hu oggezzjona, ukoll, ghar-referenzi li saru fil-konfront tieghu, dwar il-konnessjoni allegata tal-attur mal-Isptar "Mater Dei" jew fil-kwistjoni ta' Fort Chambray f'Ghawdex, b'din tal-ahhar b'allegazzjonijiet, fil-konfront tal-attur ta' rabta mal-mazunerija.

Illi, ma kienx minnu illi l-attur juza xi forma ta' preferenza, permezz tal-posizzjoni tieghu li kien jkopri sabiex xi hadd jigi preferit f'materja ta' 'tenders' mahrugin mill-Gvern Malti.

Illi, fil-<u>kontroesami</u> tieghu, l-attur sahaq illi hu ma kienx inovlut fid-decisjoni dwar ix-xiri, mill-Gvern Malti, ta' proprjeta' immobbli f'Brussel u lanqas ma kien ta' xi ordni dwar dan ix-xiri lil xi hadd jew li kien involut fl-ghazla tal-konsulent legali jew mad-ditta ta' 'accountants' involuti f'din ix-xirja. Dwar xi laqgha mal-ex Senatur Amerikan Bush, ix-xhud spjega, li dan, hu l-President Amerikan ta' dak iz-zmien, kien gie f'Malta wara stedina sabiex dan jippartecipa fic-celebrazzjoni tal-hamsa u ghoxrin anniversarju tal-Indipendenza ta' Malta u l-attur kien fil-fatt, iltaqa mieghu f'dan il-kontest, bhala kortesija u mhux in konnessjoni ma xi attivita kummercjali li dan l-ex-Senatur kienx o meno involut fiha, fl-industrija tat-telekomunikazzjonijiet.

<u>Ikkunsidrat</u>

Illi l-konvenut, kif jidher a fol 43 ibid, esebixxa l-<u>minuti</u> tad-diskussjoni li saret mill-Kumitat Permanenti dwar il-Kontijiet Pubblici dwar ix-xiri u r-'refurbishment' ta' Dar Malta fi Brussel. Minn esami tal-istess minuti kontenuti fi tlett (3) volumi ma rrisulta xejn dwar dak allegat mill-

konvenut fil-konfront tal-attur fir-rwol li dan kellu fl-istess akkwist.

Ikkunsidrat

Illi, sintetizzati l-provi, l-ewwel ser issir referenza ghal dak, effetivament, eccepit mill-konvenut.

a) Fl-ewwel eccezzjonijiet jinghad illi "… l-istorja partikolari …ma hija storja xejn u tikkonsisti f'sett ta' mistoqsijiet interposti lill-attur". Fil-fatt dan hu minnu "in parte". Pero, din il-Qorti tara illi dawn il-'mistoqsijiet huma retronici u li filfatt l-istess domandi jikkontjenu r-risposti skond is-sinifikat li tinghata lil domanda retronika. Ghalhekk meta ntuzat din il-forma, trid tigi konsiderata mhix bhala mistoqsija izda bhala forma aktar ricerkata u sabiex tigi trasmessa allegazzjoni fil-konfront ta' terzi.

b) L-ewwel eccezzjoni tghid ukoll illi dak li hu allegat fl-istess 'newsletter' ma hix malfamanti jew libelluz. Pero, jidher ovvju u car illi dak li gie allegat fil-konfront tal-attur kien intiz sabiex jattakka d-dritt li dan ghandu ghar-reputazzjoni tieghu.

Hawnhekk jkun opportun li ssir referenza ghall-artikolu 12 tal-Kapitolu 248 tal-Ligijet ta' Malta li jirregola il-"verita tal-fatti" li tista' issir f'kaz ta' ufficjal publiku, bhal fil-kaz tal-attur odjern, u f'kaz li l-konvenut, fl-istadju bikri tal-proceduri jiddikjara li qed jassumi r-responsabilita vis-à-vis il-libell allegat u jiddikjara li jixtieq jipprova tali verita in rigward dak li hu allega jew attribwixxa lill-attur. Kif jidher mill-eccezzjonijiet in esami, l-konvenut ma ghamel ebda dikjarazzjoni jew assuma xi responsabilita bhala tali vis-s-vis dak li allega fil-konfront tal-attur in vista tal-fatt illi effettivament eccepixxa ukoll li, f'dan il-kaz ma hemmx malafama jew libell.

Ikkunsidrat

Illi, xorta wahda, minn esami tal-istess 'newsletter', wiehed jista u ghandu jara illi hi tikkonsisti f'serje ta' allegazzjonijiet fil-konfront tal-attur u li huma, altament malfamanti u libelluzi fil-konfront tal-istess attur.

Illi, inoltre, ma ingiebet ebda prova sabiex, sostanzjalment, jigi pruvat li dak allegat mill-konvenut, jirrispekkja b’xi mod, il-verita.

Ikkunsidrat

Illi, dan premess, bl-ebda mod ma jista’ jinghad illi l-istess “newsletter” tikkostitwixxi xi forma ta’ “fair comment” f’dan il-kaz anke jekk trattasi ta’ kaz ta’ ufficjal pubbliku u b’hekk il-kritika li setghet saret ghandha tigi konsiderata minn lenti u perspettiva aktar ampja u tolleranti, kieku trattasi ta’ kaz ta’ cittadin privat.

Ikkunsidrat

Illi, minhabba dak kollu premess, it-talbiet attrici ghandhom jigu akkolti waqt li l-ammont dovut mill-konvenut lill-attur a bazi tal-artikolu 28 tal-istess ligi ghandu jigi likwidat fis-somma ta’ €1,000.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tilqa’ it-talbiet attrici kif dedotti mill-avviz in esami u :-

(1) tiddikjara illi l-artikolu in esami principalment, il-partijiet indikati fl-anness ‘Dok A’ huwa fil-konfront tal-attur libelluz, joffendi l-unur u l-fama tal-attur u jesponih ghad-disprezz tal-pubbliku.
(2) Tikkundanna lill-konvenut sabiex jhallas lill-attur is-somma ta’ €1,000 bl-imghax legali mid-data tallum stess sa dik tal-pagament effettiv u bl-ispejjes.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------